

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 30 januari 1905, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af verkställd granskning af justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt 42 § 2 mom. riksdagsordningen lagutskottet åliggande granskning af förvaltningen utaf justitieombudsmansämbetet hafva båda kamrarne till utskottet öfverlämnat justitieombudsmannens vid innevarande riksdag afgifna ämbetsberättelse, utom hvad angår den däri innehållna framställning om dyrtidstillägg åt tjänstemännen i justitieombudsmansexpeditionen, hvilken framställning öfverlämnats till behandling af statsutskottet.

För samma ändamål har utskottet från justitieombudsmansexpeditionen mottagit ej mindre de diaries, hvilka under tiden från senaste riksdags början till början af innevarande riksdag förts i ofvannämnda expedition samt under justitieombudsmannens ämbetsresor, än äfven expeditionens registratur för berörda tid, hvarjämte på särskild begäran handlingarna rörande åtskilliga af justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Öfver den numera fullbordade granskningen af samtliga här ofvan angifna handlingar får utskottet härmed afgifva utlåtande.

I ämbetsberättelsen, hvilken afser förvaltningen af ämbetet under nästlidet år, redogöres enligt vanlig ordning till en början för sådana mot ämbets- eller tjänstemän för fel eller försummelse i ämbete eller

tjänst anställda åtal, som under sagda tid blifvit slutligen afgjorda eller åtminstone i en instans pröfvade. I sammanhang härmed omnämner justitieombudsmannen åtskilliga fall, i hvilka gällande lag eller författning befunnits hafva erhållit en enligt justitieombudsmannens förmenande oriktig tillämpning och hvilka, ehuru med anledning af hvad sålunda anmärkts något åtal icke blifvit anställt, ansetts vara af den vikt och beskaffenhet, att desamma bort i berättelsen särskildt beröras.

Sedan därefter i berättelsen lämnats redogörelse för utgången af dels en under år 1901 af dåvarande justitieombudsmannen hos Kungl. Maj:t gjord framställning om afslag å stationssamhälles ansökning om stadsrättigheter, i hvad därmed afsåges förvärfvande af egen jurisdiktion, dels ock två under år 1903 af justitieombudsmannen hos Kungl. Maj:t gjorda framställningar, af hvilka den ena åsyftat förändrad indelning af tingslag och den andra afsett frihet från lösen i vissa fattigvårdsmål, återgifver justitieombudsmannen innehållet uti två af honom den 26 november 1904 till Kungl. Maj:t aflåtna skrivelser angående förening af tingslag i Nordals, Sundals och Valbo härads domsaga samt Vartofta och Frökinds härads domsaga.

I berättelsen har justitieombudsmannen därjämte afgifvit en framställning till Riksdagen angående förändrad lagstiftning rörande verkställighet af icke laga kraft ägande utslag i brottmål; och kommer utskottet att framdeles under riksdagens lopp afgifva utlåtande öfver sistberörda framställning.

Enligt hvad i berättelsen omförmäles, har justitieombudsmannens ämbetsresor under året omfattat Göteborgs och Bohus län, Hallands län, Kalmar län samt Gottlands län. Under dessa resor hafva besök gjorts hos Konungens befallningshafvande, domkapitel, rådstufvurätter och häradshöfdingar samt å sådana tingsställen, där häradsarkiv förvarats, hvarjämte justitieombudsmannen åhört förhandlingar vid domstolar, där sådant kunnat ske, utan att resorna däraf väsentligen uppehållits. Under resorna har justitieombudsmannen äfvenledes besökt länsfängelser och kronohäkten samt inspekterat centralfängelset för kvinnor i Göteborg och centralfängelset å Nya varfvet invid nämnda stad. Uti hufvudstaden har under året af justitieombudsmannen förrättats inspektion i Svea hofrätt samt i nedre justitierevisionen.

I afseende å hvad under resorna och inspektionerna förekommit hänvisar justitieombudsmannen till de förda resediarierna och protokollen.

Rörande de klagomål, som under år 1904 varit föremål för justitieombudsmannens handläggning, meddelas i ämbetsberättelsen följande öfversikt:

Vid 1904 års början voro af förut inkomna klagomål fortfarande under handläggning härstädes.....	15
Under året hafva inkommit klagoskrifter till ett antal af	106
	<u>Summa 121</u>

Af dessa ärenden hafva till annan myndighet öfverlämnats	1
efter vederbörandes hörande fått förfalla	42
» annorledes verkställd utredning eller utan åtgärd afskrifvits...	50
till åtal hänvisats	10
föranledt annan åtgärd än åtal	3
vid årets slut varit hvilande i afbidan på förklaring eller påminnelser	12
» » » » beroende på åtgärd eller yttrande af annan myndighet	2
» » » » på pröfning beroende	1
	<u>Summa 121</u>

Under år 1904 hafva 12 åtal emot ämbets- eller tjänstemän anstälts, nämligen:	
på grund af förd klagan	10
af annan anledning.....	2
	<u>Summa 12</u>

Sedan i berättelsen vidare upptagits meddelande därom, att sedan början af senaste lagtima riksmöte någon förklaring af lag, i den ordning 19 § regeringsformen bestämmer, icke blifvit af Kungl. Maj:t meddelad, anför justitieombudsmannen vidare, hurusom lagutskottet vid sistlidet års riksdag uti sitt med anledning af verkställd granskning af justitieombudsmannens ämbetsförvaltning afgifna utlåtande uttalat önskvärdheten af att justitieombudsmannen, med begagnande af den befogenhet § 19 i den för justitieombudsmannen gällande instruktion åt honom anvisar, måtte ägna sin uppmärksamhet jämväl åt de administrativa verkens och myndigheternas ämbetsförvaltning, i hvilken händelse goda uppslag till nödiga och nyttiga reformer i densamma kunde förväntas; och hade särskildt med anledning af detta lagutskottets uttalande under det gångna året justitieombudsmannens uppmärksamhet varit riktad jämväl åt omförmälta ämbetsförvaltning, därvid dock omständigheterna icke lämnat honom tillfälle att uti det af utskottet åsyftade hänseendet begagna sig af det justitieombudsmannen i nyss berörda paragraf af hans instruktion tillerkända initiativ.

Slutligen meddelas i en vid berättelsen fogad bilaga uppgifter från samtliga departementen rörande de åtgärder, som blifvit under år 1904 vidtagna i anledning af Riksdagens till Kungl. Maj:t aflåtna skrivelser.

Vid den granskning af justitieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet sålunda grundlagsenligt förehaft, har utskottet uppmärksammat, att justitieombudsmannen, enligt hvad det under året förda diarium utvisar, sedan hos honom emot en tillförordnad lasarettsläkare vid ett länslasarett gjorts angivelse angående förment oriktigt förfarande, den 1 mars 1904 resolverat, att som det icke tillkomme justitieombudsmannen att föra talan emot lasarettsläkaren vid ifrågasvarande lasarett, ansåge sig justitieombudsmannen ej böra i anledning af berörda angivelse företaga någon åtgärd. Härvid har justitieombudsmannen, enligt hvad utskottet fått sig meddeladt, följt den af hans företrädare i ämbetet jämväl hyllade uppfattning, att den justitieombudsmannen enligt 1 § i instruktionen af den 1 mars 1830 åliggande tillsyn är inskränkt till statens ämbets- och tjänstemän. Utan att vilja bestrida riktigheten af en sådan uppfattning, har utskottet trots det böra ifrågasättas, huruvida icke en tjänsteman, hvilken, såsom fallet är med lasarettsläkare, i allt fall utnämnes af Kungl. Maj:t, är att räkna bland dem, hvilka, enligt hvad ofvan anförts, otvifvelaktigt äro underkastade justitieombudsmannens tillsyn och åtalsrätt. I öfrigt har ifrågasvarande granskning icke gifvit anledning till någon erinran; och har vid densamma någon anledning till anmärkning icke förekommit, hvilket utskottet härmed för Riksdagen

anmäler.

Stockholm den 30 januari 1905.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.